

Het voltooid deelwoord

Het voltooid deelwoord komt alleen voor als de modale werkwoorden zelfstandig worden gebruikt:
Das habe ich nicht gewollt. Dat heb ik niet gewild.
 Bij het modale werkwoord als hulpwerkwoord wordt in plaats van het voltooid deelwoord het hele werkwoord gebruikt. Dit is ook zo in het Nederlands:
Er hat uns nicht empfangen wollen. Hij heeft ons niet willen ontvangen.
 Het voltooid deelwoord van *müssen*, *sollen* en *dürfen* komt niet vaak voor.

Het gebruik van de modale werkwoorden

Op het eerste gezicht lijken de Duitse modale werkwoorden veel op de Nederlandse. In de meeste gevallen gebruik je ze ook op dezelfde manier. Er zijn echter enkele belangrijke verschillen in het gebruik.

Wollen

Wollen kun je gebruiken als hulpwerkwoord of als zelfstandig werkwoord:
Ich will jetzt was essen. Ik wil nu iets eten.
Was willst du? Wat wil je?
 Behalve in de betekenis van 'willen' wordt *wollen* ook gebruikt om aan te geven wat je van plan bent te doen. In het Nederlands gebruik je dan meestal *zullen*:
Ich will ihn mal fragen. Ik zal (het) hem eens vragen.
Wollen kan ook overeenkomen met het Nederlandse *beweren*:
Sie will es von dem Direktor gehört haben. Ze beweert dat ze het van de directeur gehoord heeft.

Müssen – Sollen

Het Duits heeft twee woorden voor het Nederlandse *moeten*. Soms moet je *müssen* gebruiken en soms *sollen*. De keus daartussen is niet altijd gemakkelijk. Zelfs Duitstaligen aarzelen soms, omdat het verschil niet altijd heel duidelijk is.

Müssen gebruik je voor een 'moeten' dat onontkoombaar is:
Jeder Mensch muss einmal sterben. Ieder mens moet ooit sterven.
Das musst du doch verstehen. Dat moet je toch begrijpen.
 Je drukt er ook mee uit wat noodzakelijk of gebruikelijk is:
Bei Rot muss man halten. Bij rood moet je stoppen.
 In een ontkennende zin vertaal je *müssen* meestal met *hoeven*:
Es muss nicht immer Kaviar sein. Het hoeft niet altijd kaviaar te zijn.
 Je kunt *müssen* ook als zelfstandig werkwoord gebruiken, net als *moeten* in het Nederlands:
Ich muss zum Arzt. Ik moet naar de dokter.

Sollen gebruik je voor een 'moeten' dat het gevolg is van de wil van iemand, bijvoorbeeld in een opdracht of een bevel:

Er soll sofort kommen! Hij moet meteen komen!
 Er wordt ook een voornemen mee uitgedrukt:
Das Buch soll bald verfilmt werden. Het boek wordt binnenkort verfilmd.
 Verder gebruik je *sollen* om aan te geven dat iets moet omdat het zo hoort of verstandig is:
Man soll sich regelmäßig die Zähne putzen. Je moet regelmatig je tanden poetsen.
Sollen kan ook twijfel uitdrukken:
Ich weiß nicht, was ich tun soll. Ik weet niet wat ik moet doen.
 Je gebruikt *sollen* verder in de betekenis 'ze zeggen dat':
Er soll sehr gut kochen können. Ze zeggen dat hij heel goed kan koken.
 Met *sollen* kun je ook een voorstel doen, net als met het Nederlandse *zullen*:
Sollen wir heute Abend ins Kino gehen? Zullen we vanavond naar de bioscoop gaan?
 Je kunt met *sollen* ook naar de wens van iemand anders vragen:
Soll ich dir helfen? Zal ik je helpen? / Moet ik je helpen?
 Net als met het Nederlandse *moeten* druk je met *sollen* in een ontkennende zin een verbod uit:
Man soll nicht durch Rot fahren. Je moet niet door rood rijden.

Können

Können gebruik je als hulpwerkwoord, net als *kunnen* in het Nederlands:
Morgen kann ich leider nicht kommen. Morgen kan ik helaas niet komen.
 Het wordt ook als zelfstandig werkwoord gebruikt (vaker dan het Nederlandse *kunnen*):
Kannst du das? Kun je dat?
Können kan dan ook *kennen*, *beheersen* betekenen:
Sie kann das Gedicht auswendig. Ze kent het gedicht uit haar hoofd.
Kannst du Italienisch? Ken jij Italiaans?
 Voor de uitdrukking *Dat kan niet!* gebruikt het Duits echter geen zin met *können* als zelfstandig werkwoord, maar: *Das geht nicht!* of *Das kann nicht sein.*

Mögen

Het Nederlandse *mogen* heeft de betekenissen 'toestemming hebben': *Je mag hier niet roken* en 'aardig vinden': *Ik mag die man wel*. Het Duitse *mögen* betekent nooit 'toestemming hebben'. Met *mögen* druk je uit dat je ergens een voorkeur voor hebt. In het Nederlands komt dat bijvoorbeeld overeen met:
aardig vinden: *Mögen Sie ihre Kollegen?* Vindt u uw collega's aardig?
houden van: *Ich mag Fußball.* Ik houd van voetbal.
zin hebben in: *Magst du mitessen?* Heb je zin om mee te eten?
lekker vinden: *Ich mag Schokolade.* Ik vind chocola lekker.
lusten: *Whisky habe ich nie gemocht.* Whisky heb ik nooit gelust.
 Verder gebruik je *mögen* om een mogelijkheid of onzekerheid uit te drukken:
Das mag wohl sein. Dat kan wel zijn.
Was mag sie wohl denken? Wat zou ze denken?

Dürfen

Dürfen betekent *mogen* in de betekenis 'toestemming hebben':
Darfst du so spät nach Hause kommen? Mag jij zo laat thuis komen?
 Ook zelfstandig gebruikt vertaal je het met *mogen*:
Sie darf von ihren Eltern nicht in die Disko. Ze mag van haar ouders niet naar de disco.
 De Nederlandse uitdrukking *Dat mag niet!* kan in het Duits niet zonder een ander werkwoord worden gebruikt. Het wordt dan: *Das darf nicht sein!*, of *Das ist nicht erlaubt!* Dat is niet toegestaan!

1 Vul de juiste vorm van het werkwoord in.

Voorbeeld: wissen *Wisst* _____ ihr es schon?

- können Ich _____ dir nicht helfen.
- wollen Was _____ du trinken?
- müssen Wir _____ uns beeilen.
- mögen _____ Sie österreichischen Wein?
- dürfen In der Klasse _____ nicht geschimpft werden.
- wissen _____ ihr das nicht?
- sollen Du _____ jetzt endlich aufhören!
- können Angela _____ gut tanzen.
- mögen Ich _____ heute nicht trainieren.
- sollen Was _____ wir ihm als Geschenk kaufen?
- wissen Ich _____ es!
- müssen _____ ihr heute noch lange arbeiten?